

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บ้านไร่ พิงค์ (Banrai Pink)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่ หมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 1 ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230
โทรศัพท์ 053 432 493

แหล่งที่มาและประวัติ

ปทุมมาพันธุ์บ้านไร่ พิงค์ (Banrai Pink) เป็นลูกผสมปทุมมาสีม่วงแดง เกิดจากการผสมระหว่างปทุมมาคัดเลือกสีม่วง *Curcuma alismatifolia* Gagnep. (แม่พันธุ์) กับ ปทุมมาคัดเลือก *Curcuma alismatifolia* Gagnep. (พ่อพันธุ์) พัฒนาพันธุ์โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้เริ่มทำการรวบรวมพันธุ์ปทุมมา และกระเจียวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยคัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีลักษณะดี สีสดใสสวยงาม และทนทานต่อโรค ได้ทำการผสมในปี พ.ศ. 2541 เมื่อเกิดฝักจึงนำเมล็ดไปเพาะเลี้ยงในห้องเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ได้ต้นอ่อนจากห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในปี พ.ศ. 2543 ออกดอก และทำการคัดเลือกชั่วที่ 1 ในปี พ.ศ. 2545 และชั่วที่ 2 ในปี พ.ศ. 2546 ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้ทำการขยายปริมาณในห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และออกปลูกทดสอบ ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรม บ้านไร่ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา วงศ์ Zingiberaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma hybrid</i> ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	รากอยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย (fibrous roots) และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลายรากทำให้รากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว (milk stalk)
หัว	หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง หัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2.0 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว
ต้น	ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของกาบใบ ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบ 35-45 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 25-30 เซนติเมตร
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยวลักษณะเรียวยาว มีประมาณ 3-4 ใบ ความยาวใบ 18-25 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม เรียบหนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน ใบที่ 3 นับจากโคนต้นมีความกว้างประมาณ 5.5 เซนติเมตร
ดอก	ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของใบประดับ (bract) ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกสีม่วง ดอกจริงมีความกว้าง 1.3 เซนติเมตร ยาว 3.3 เซนติเมตร โคนกลีบดอก และกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปกรวย
ช่อดอก	ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อเชิงลดแน่น (condense spike) ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกยาวตรง โดยช่อดอกมีความกว้าง 8-11 เซนติเมตร ยาว 15-17 เซนติเมตร ใบประดับเวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อ โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็น

ถ้วยวนขึ้น ใบประดับส่วนบน (coma bract) มีลักษณะทรงรี ปลายใบประดับแหลมสีม่วงแดง ใบประดับแข็งปานกลางมีประมาณ 9-12 ใบ ใบประดับส่วนล่าง (main bract) มีลักษณะเหมือนตัวยูกลับหัวสีเขียวอมเหลือง มีประมาณ 7-9 ใบ ความสูงของช่อดอกจากระดับเหนือดิน 45-55 เซนติเมตร ก้านดอกยาวตรงและแข็งแรงความยาว 27-37 เซนติเมตร ก้านดอกมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร

ผล/ฝัก/เมล็ด

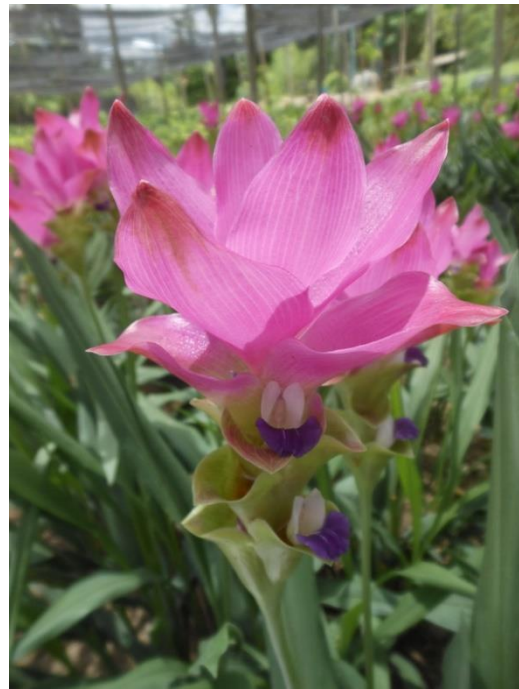
ติดฝัก ฝักมีสีเขียวอ่อน เมล็ดสีน้ำตาล

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่จนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 75-90 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 6-7 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. สีใบประดับส่วนบนมีสีม่วงแดง (Red Purple Group 72B) ปลายใบประดับฉาบน้ำตาลแดง (Greyed Purple Group 183B) ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอมเหลือง (Yellow Green Group 146A) ดอกจริงสีม่วง (Violet Group 83A) โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกจริงบานครึ่งหนึ่งของช่อดอก มีอายุการปักแจกันนาน 5-7 วัน

ไม้ดอกสกุลชมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บ้านไร่ พิงค์ (Banrai Pink)